

AMBIORIX TEGEN CAESAR. DE FEITEN EN DE MYTHE.

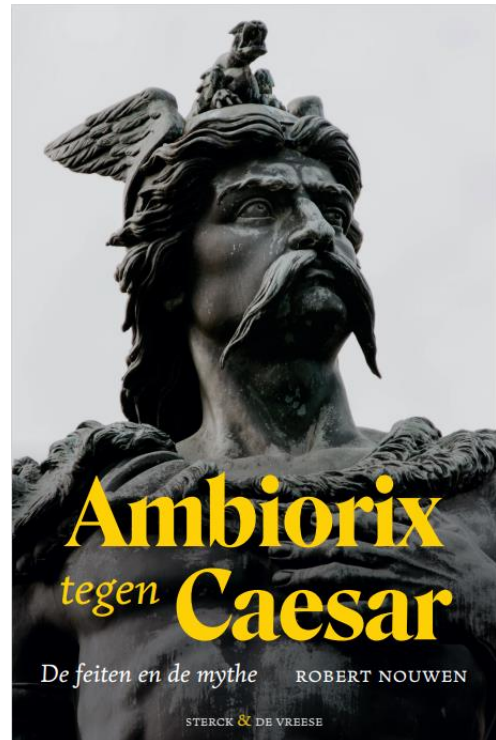
PERSTEKST

Tussen 58 en 51 verovert Caesar heel Gallië, ten koste van honderdduizenden mensenlevens. Zijn Commentarii schetsen een ontluisterend beeld van een van de meest bloedige oorlogen uit de antieke geschiedenis. Het zogenaamd objectieve militaire verslag aan de senaat in Rome is een schoolvoorbeeld van historische manipulatie. Eén van zijn meest vooraanstaande tegenstanders is Ambiorix, de vorst van de Eburonen.

Over Ambiorix is echter weinig geweten. Sommigen stellen zelfs de vraag of hij wel ooit heeft bestaan. Dat hij toch in de annalen van de geschiedenis zijn plek kon opeisen dankt hij grotendeels aan zijn vijand

Caesar die hem vermeldt in zijn *Commentarii de bello Gallico*. Nadat Ambiorix met een list in 54 voor Christus anderhalf Romeins legioen in een hinderlaag heeft gelokt en uitgeroeid, trekt hij samen met de Nerviërs en de Treveren op tegen het kamp van Cicero. Caesar weet net op tijd een nieuwe ramp te voorkomen en zint op wraak. 50.000 goedgepaste en zwaarbewapende Romeinse soldaten laten in de daaropvolgende jaren een spoor van dood en vernieling achter. De Eburonen verdwijnen in de nevelen van de geschiedenis. Ambiorix zelf weet te ontkomen en vlucht de Rijn over. Van hem wordt nooit meer iets vernomen.

Caesars narratief over de dappere Ambiorix moet met de nodige kritische zin worden gelezen. Traditioneel wordt hij voorgesteld als een vrijheidslievende held die opkwam voor zijn volk. Niet alleen Caesar lag met zijn uitspraak dat van alle Galliërs de Belgen het dapperst waren, aan de basis van deze mythe. Tijdens de 19de eeuw lanceerde de romantiek de idee dat elk volk een ziel heeft waardoor het zich onderscheidt van andere volkeren. Talrijke historici en volkskundigen gingen op zoek naar die ziel en vonden in het verleden van hun land figuren en gebeurtenissen die aan deze idee gestalte gaven. Voor het nieuwe België dat zich in 1830 in moeilijke omstandigheden van Nederland afscheidde en haar onafhankelijkheid uitriep, was dit niet anders. En zo werd Ambiorix een van de grote figuren in de Belgische

geschiedenis. Daarbij werd gemakshalve over het hoofd gezien dat deze Eburonenvorst in zijn houding tegenover Caesar op zijn minst een dubbele rol speelde.

De mythe van de legendarische Ebuuroonse aanvoerder presenteert zich vooral via zijn indrukwekkende beeld boven op de dolmen in het midden van de Grote Markt van Tongeren. Geschiedenis en mythe zijn vaak verweven. Dat wordt treffend geïllustreerd door de presentatie van Ambiorix als een trotse en vastberaden vrijheidsstrijder die voor zijn vaderland tegen de machtige Romeinse vijand optrekt en uiteindelijk tragisch ten onder gaat. Dat beeld is in eerste instantie een creatie van de negentiende eeuw, maar leeft, zoals wij kunnen zien in de populaire geschiedenisreeks 'Het verhaal van Vlaanderen' voort tot op de dag van vandaag.

Het is binnen die context interessant om de geschiedenis van de representatie van Ambiorix en zijn beeld op de Grote Markt van Tongeren te reconstrueren. Het is duidelijk dat dit niet van een leien dakje liep. Een kunstenaar die aanvankelijk niet aan de gestelde verwachtingen voldeed, het spektakel over de historische correctheid van de dolmen, het geruzie over de financiering enzovoort, moeten tijdens de jaren 1860 tot 1866 voor de wat afstandelijke toeschouwer een vermakelijke soap hebben opgeleverd. Kortom, het was kleinsteedse politiek op zijn best.

In dit boek, dat door Sterck & De Vreese wordt uitgegeven, behandelt Robert Nouwen uitvoerig de historische figuur van Ambiorix en schetst hij verder hoe de mythe samen met zijn standbeeld in Tongeren tot stand is gekomen.

GEGEVENS

Robert Nouwen, Ambiorix tegen Caesar. De feiten en de mythe

Coverfoto: Sofie Nouwen

Uitgeverij Sterck & De Vreese, Gorredijk, 2023

ISBN: 9789464710557

Persfoto's op [Ambiorix tegen Caesar / Boeken | robert nouwen](#)